СВОБОДА SVOBODA

УКРАЇНСЬКИЙ ДНЕВНИК — UKRAINIAN DAILY

УРЯДОВИЙ ОРГАН ЗАПОМОГОВОЇ ОРГАНІЗАЦІЇ УКРАЇНСЬКИЙ НАРОДНИЙ СОЮЗ В ЗЛУЧЕНИХ ДЕРЖАВАХ АМЕРИКИ.

OFFICIAL ORGAN OF THE UKRAINIAN NATIONAL ASSOCIATION, Inc.

ТРИ ЦЕНТИ. РІК XXXVIII. Ч. 134. Джерзи Сити, Н. Дж., середа, 11 червня 1930. VOL. XXXVIII. No. 134. Jersey City, N. J., Wednesday, June 11, 1930. THREE CENTS.

ВИКЕРШЕМ НЕ ВІРИТЬ В НАСИЛЬНУ ПРОГИБІЦІЮ

БОСТОН. — Джордж В. Викершем, президент Гуверової комісії для форсовання законів, говорив перед 5,000-ною публикою на тему тверезости.

Викершем підчеркнув, що прогибіційні закони Злучених Держав є загострі. Пдніє, що він не вірить у насильне форсовання того рода законів, а зате вірить, що можна довести до тверезости дорогою розумного виховання і пропаганди та такої контролі торговлі алькоголем, як її практикують у Канаді.

БАНДИТИ ЗАБИЛИ ГАЗЕТНОГО РЕПОРТЕРА.

ШИКАГО. — Два невиєлджені досі бандити підійшли на собвейовій стації до Альфреда Л. Лингля, репортера газети „Ди Шикаго Трібюн", і один з них стрілив до Лингля ззаду та забив його на місці.

Рідко яка подія викликала в Шикаго таке озлоблення. Кажуть, що це забили Лингля бандити з шайки Капоне. Лингл знав ріжних бандитів, а Капоне уважався навіть його приятелем, бо обдарував його свого часу брилянтовим пасом. Лингл помагав поліції у ріжних кримінальних доходженнях. Сам не писав нічого до газети, а тільки передавав иншим репортерам ріжні відомости з діяльности бандитів, а вони вже виготовлювали звіти до газет.

Поліція і міська влада заповіли, що ужиють тепер усіх можливих засобів, щоби розпочати властиву війну з бандитами. Поліція певна, що це забили Лингля бандити Капоне, які боялися, щоби він не видав їх, бо знав забагато про їх учинки.

„Ди Шикаго Трібюн" призначила $25,000 нагороди за викриття вбивників, а инші часописи оголосили, що ще додадуть до тої нагороди $15,000.

ЕПИСКОП ДІСТАНЕ НАГАНУ.

ВАШИНГТОН. — Сенатор Керевей, голова сенатського лабіїстичного комітету, котрий досі брав в оборону методистського епископа Джеймса Кенона мол., заявив, що не погоджується з поступованням епископа супроти комітету.

Епископ Кенон відмовився дати відповідь на поставлені йому питання відносно видатків на його виборчу кампанію проти Смита, коли той кандидував на уряд президента. Комітет тепер радить, як покарати епископа. Мабуть дістане публичну нагану.

НА БІРЖІ НЕСПОКІЙ.

НЮ ЙОРК. — На нюйорській біржі заносилься на новий крах. Папери падають униз, а то не так через спекуляцію, як через недобрі звіти промислових компаній.

22 СЕНАТОРИ ПОПИРАЮТЬ ГУВЕРА.

ВАШИНГТОН. — З рамени сенаторів, які творять так звану „Йонг Гард", зібрано підписи 22 сенаторів, котрі зобовязуються до того, щоби вирішити справу ратифікації лондонського договору на сесії, яка буде скликана сейчас по замкненню звичайної сесії конгресу. В той спосіб хочуть вони допомогти президентови справитися з тою справою, яка йому лежить особливо на серці.

РЕКОРД СУСЕКА.

ВАШИНГТОН. — Ляйтнант Аполльо Сусек таки доконав свого. По кількох спробах удалося йому осягнути на водяним літаку висоту 43,166 стіп, а тимсамим здобути світовий рекорд, який досі належав Німцеви Виллі Найенгофенови.

ЖЕРТВИ ЕКСПЛЬОЗІЇ.

ДІТРОЙТ. — Наслідком динамітної експльозії, яка наступила в тунелю під рікою Дітройт, згинуло 6 робітників, а 6 поранених відвезено до шпиталю.

ДАЛІ ВМИРАЮТЬ ВІД АЛЬКОГОЛЮ.

НЮ ЙОРК. — Нема тепер дня, щоби не померло кілька осіб від затроєння алькоголем. У вівторок померло 6 осіб. Більшість з них була затроєна деревляним алькоголем.

БАНКИ БАНКРОТУЮТЬ.

МЕНЧЕСТЕР (Ню Гемшир). — Замкнено „Ди Меример Ривер Сейвингс Бенк оф Менчестер", який мав депозитів $11,000,000. Банк мав дати забагато позичок, які не були належито забезпечені.

СТ. ПЕТЕРСБУРГ (Флорида). — Припинено урядовання в двох банках: Ди Ферст Нешенел Бенк і Ди Ферст Секюріти Бенк.

ПОСУДЖУЄ ХІЛЯ О ЗАГОВІР.

МЕКСИКО СИТІ. — Люї Моронес, міністер торговлі й промислу в кабінеті президента Каеса, заявив на політичних зборах, що бувший президент Хіль організував при допомозі комуністів атентат на теперішнього президента Ортиза Рубія, коли той перебував у Злучених Державах. Хіль є тепер головою народної революційної партії. Промова Моронеса є звязана з надходячими виборами.

ДЕЙВИС ПОТІШАЄ.

КЛІВЛЕНД.—Секретар праці Дейвис говорив тут про теперішній стан безробіття. Він признав, що ситуація є дуже грізна, але вірить, що американський геній знайде вихід з тої ситуації і знайде роботу для кожного.

ГРІН У ГУВЕРА.

ВАШИНГТОН. — Вилєм Гріи, президент Американської Федерації Праці, заявив Гуверови, що департамент маринарки не приспішує робіт, бо з „Нейві ярдс" відправлено 2,000 робітників, а мають відправити ще дальших 5,000.

СТРАШНІ ПРОЯВИ ЕКОНОМІЧНОЇ КРИЗИ В ПОЛЬЩІ.

Останній випуск „Вядомосці Статистичних" приносить низку дат, які свідчать про зріст економічної кризи в Польщі всупереч усім заявам і деклараціям ріжних офіціяльних достойників. І так у рубриці „Робітники, працюючі при продукції" читаємо, що в березні 1928 р. працювало 498,000, в березні слідуючого року 500,000, а в березні 1930 р. лише 418,000. Безробітних у польському промислі було в березні 1928 р. 62,000, у слідуючому році 57,000, а тепер 121,000. У текстильному промислі число робітників впало протягом останнього року з 176,000 на 126,000. В 1928 р. у промислі (взагалі) лише 6,000 робітників працювало в тижні по 3 дні, нині — 36,000, з чого у самому текстильному промислі 29,000. Стан замовлень закваліфікований в офіціяльній статистиці, як „злий". Незначну поправу виказують лише рафінерії нафти, фабрики паперу, гарбарні і бровари. Що торкається протестованих векслів, то березень 1930 р. побив рекорд. Запротестовано 529,000 векслів на суму 131 міліонів золотих! Курс стабілізаційної позички впав до дня 26. квітня до 85.25.

АРЕШТУВАННЯ В ХАРКОВІ.

З Харкова повідомляють, що там арештовано 60 Українців, яких обвинувачують у контрреволюції.

ВИБОРИ НА ВОЛИНІ.

Вибори до сойму в 57 окрузі на Волині дають богатий матеріял для характеристики політичного життя й проурядового табору. Ці останні вибори неподібні до виборів з 1928 р. Треба ствердити, що за деякими винятками пройшли вони задовільнюючо.

Вибори виказали, що відбулося пересунення в масах. Сельроб (радянофіли) в 1928 році зібрав понад 43 тисячі голосів (8-ка), тепер же всього 16 тисяч, отже втратили понад 27 тисяч голосів, не зважаючи на величезні видатки й шалену акцію. Цікаво, де це втрималося сельробівство. У костопільському повіті ліста 36 зібрала трохи більше як 800 голосів, у рівенському — 1,396 і на Луччині — 13,147 голосів. Сельроби зібрали стільки голосів лише тому, що жидівський „Бунд" всі свої голоси віддав на лісту 36. Допомогли сельробівцям і хруні, які, обливаючи помиями 18-ку, ні одним словом не зачепили сельробів.

Голоси, здобуті радикалами в луцькому повіті (7 і пів тисяч), вказують на дуже малі їхні впливи. На Костопільщині радикали одержали пять і пів тисячі голосів, значну частину яких дістали від визволенців. „Визволене" там, бачучи, що селяне покидають їх, радили їм голосувати на 22, аби стримати їх від національної 18-ки.

Таким чином виявилося поправління нашого селянства. Значна частина їхніх колишніх прихильників тепер віддала свої голоси на 22. або 18. Натомісць частина радикалів на Луччині перейшла до національного табору. Таким чином радикали є тим містком, через який бувші радянофіли переходять до національно-незалежницького табору.

ЮВИЛЕЙ БЕРЕЖАН І УКРАЇНЦІ.

Українське громадянство міста Бережан, згуртоване в місцевих установах, рішило не брати участи у святкуванні ювилею 400-ліття існування Бережан.

ВБИВСТВО КОМАНДАНТА ПОЛКУ БОЛЬШЕВИЦЬКИХ СТРІЛЬЦІВ.

У Москві згинув серед загадочних обставин командант 1. полку стрільців, Рогачов. „Вечерная Москва" твердить, що його вбив припадково товариш, маніпулюючи револьвером. Рогачов був одним з вірних Сталінови командантів московської пролетарської дивізії, що є найпевнішим відділом большевицької армії та сповняє залогову службу в Москві.

СТАЛІН ПІД ОХОРОНОЮ СПЕЦІЯЛЬНОЇ СТОРОЖІ.

Парискій часопис „Дні" (орган Керенського) повідомляє, що з причини загострення внутрішньої боротьби в комуністичній партії утворили спеціяльний відділ для охорони Сталіна. Сталін ніде не показується без тієї сторожі, вона не кидає його ні на крок. Навіть на засідання політбюра приходить із тією сторожею. Сталін видав приказ, щоб у представників влади, які приходять до нього на конференцію, переводити ревізію та щоби відбирати в них зброю. Сам Сталін не розстається зі зброєю. Не їсть нічого й не пє, поки не спробує того спеціяльний лікар Грузин. Причиною тієї обережности є загадочна смерть одного зі Сталінових секретарів. Близькі до Сталіна люде не скривають, що колиб опозиції вдалося здобути більшість на конгресі компартії, конгрес розженуть, Сталін розпише нові вибори делегатів і скличе новий конгрес.

РЕВІЗІЯ БІБЛІОТЕК У СРСР.

„Вечерная Москва" повідомляє, що центральний комітет компартії ухвалив перевести ревізію бібліотек у СРСР. Мають усунути авторів, що не відповідають комуністичній ідеології, та справдити політичні погляди урядовців бібліотек. Видали інструкцію із вказівками, які твори треба усувати. На індексі найшлося чимало російських клясиків і чужих письменників, між иншим Шекспір.

ВІДЧИТ ШВАРЦБАРДА НЕ ВІДБУДЕТЬСЯ.

Аг. АТЕ повідомляє з Ковна: Віддавна заповіданий відчит убийника отамана Петлюри, Шварцбарда, не відбудеться. Президія литовсько-українського товариства просила владу заборонити відчит.

БЕРЛІНСЬКІ ТЕАТРИ БАНКРОТУЮТЬ.

В Німеччині величезну конкуренцію театрам роблять звукові кіна. Кільканадцять директорів театру уступає, а декотрі театри лучаться разом, щоб охоронитися перед руїною.

Як грізним стало кіно, доказують числа: на 5,200 кінотеатрів у Німеччині перейшло на звук 500, а в самому Берліні 31 театрів мусять видержати конкуренцію 385 кін, цьому 61 звукових.

ЗАКІНЧЕННЯ ЕВХАРИСТИЧНОГО КОНГРЕСУ.

Дня 13. травня евхаристичний конгрес у Картагіні закінчився величавою процесією, в якій взяло участь 100,000 осіб.

ГАЙМВЕР ЗА ФАШИЗМ.

На святі 10-літніх роковин гаймвери в Інсбруку провідник цеї організації, Штайдель, виголосив промову, в якій доказував, що держава може бути сильною тільки тоді, коли буде зорганізована на підставі станового принципу і зліквідує партійну боротьбу так, як фашизм. Гаймвера ставить собі за мету поборювати марксизм, скріпити армію і перетворити Австрію в корпоративну державу.

ПЕРЕД ВИБОРАМИ ДЕЛЕГАТІВ НА КОНГРЕС КОМПАРТІЇ

„Комуніст" повідомляє, що в цілій Радянській Україні відбуваються конференції комуністичних організацій задля виборів делегатів на конгрес партії. Голова центральної комісії, Затонський, сказав, що кличем приготовних праць до конгресу є усунути з партії опозиційні елементи. „Треба — заявив він — очистити партію з непоправних опозиціоністів, що розкладають і деморалізують партійні організації". Із слів Затонського виходить, що опозиція проти Сталіна далі веде завзяту боротьбу.

БУРЯ ВІДКРИЛА ПОКЛАДИ ЗОЛОТА.

Після буревію, який лютував перед кількома днями в Касель (столиця німецької провінції Гесен-Насав), в копальні залізної руди, що находиться між Корбах і Касель, показалося під змитою водою поверхнею землі — золото. Досліди ствердили, що золото находиться там у більших кількостях, тай що в найближчих днях почнуть там правильну експльоатацію цього дорогоцінного металю. Перший кусник видобутого золота подарував президент провінції, д-р Фріденберг, музеєві в Касель. Золото видобуватимуть при помочи машин, яких вживають до тих самих цілей у Каліфорнії.

ТРАГІЧНА СМЕРТЬ ДИТИНИ.

До млина в Задвірю, пов. Перемишляни, прийшов малий хлопчина Болеслав Крачковський і станув біля трансмісії. Машина пірвала його й кинула між колеса, які розшарпали хлопця на куски. Цікаво, що батько вбитого хлопця згинув такою самою смертю тому три роки.

В ШВЕЦІЇ ВПАВ МЕТЕОР.

В шведській провінції Смоланд упав метеор ваги 10 кільограмів і загрибився в землю на півтора метра. При падінні метеора чути було насамперед сильний свист у воздусі, а опісля ще сильніший гук, так, як при гарматному вистрілі.

ДУШОГУБСТВО ЗА ЗНЕВАГУ.

Василь Малкович з Березова середнього, пов. Коломия, вбив ножем Миколу Романчука за те, що цей останній зневажив його словно. Малкович утік і за ним пошукує поліція.

ІНДІЯ МУСИТЬ МАТИ ПОШИРЕННЯ СВОЇХ ПРАВ САМОВРЯДУВАННЯ

РАЗОМ З ТИМ ІНДУСИ ПОВИННІ СТАРАТИСЯ ЗМІНИТИ СВОЇ ЗВИЧАЇ ТА ПРИПИНИТИ РАСОВУ І РЕЛІГІЙНУ МІЖУСОБНУ ВІЙНУ.

ЛОНДОН (Англія). — Комісія під головуванням Саймона нарешті закінчила свою роботу в справі становища в Індії. Покищо вона опублікувала лише перший том своєї праці, в якому на 400 сторінках докладно аналізується сучасне становище в Індії. Комісія констатує, що причина тяжкого економічного, культурного й соціяльного становища населення Індії лежить у старовинних звичаях та способах життя, а також в расовій та релігійній ворожнечі Індусів.

Першим кроком до поліпшення внутрішнього становища Індії та до поширення її прав на самоврядування мусить бути реформа серед самих Індусів. Всеж комісія рекомендує поширити права місцевого самоврядування, про що вона буде докладно говорити в другому томі своєї праці, який опублікується через два тижні. Для остаточного рішення, в яких формах і до яких розмірів може бути поширене самоврядування Індії, буде скликана конференція з представників Індусів та Англії, яка має відбутися в жовтні в Лондоні.

Протокол комісії підписали всі учасники комісії Саймона, які належать до всіх трох англійських політичних партій: консерватистів, лібералів і партії праці. Тому рішення й висновки комісії вважають дуже важними й авторітетними.

ОСТАННІЙ АКТ РУМУНСЬКОЇ ОПЕРЕТКИ.

БУКАРЕШТ (Румунія). — Останнім актом, звязаним з поворотом Кароля на румунський престол, буде проголошення уневажнення його розводу зі своєю дружиною Оленою, матерю бувшого короля Михайла. Тепер у цій справі ведуться переговори з Оленою. Переговори веде брат Кароля Микола, який також мав немало ріжних афер з чужими жінками, а також сестра Олена, бувша королева Греції, яка теж нещасливо жила зі своїм мужем.

Кароль розпорядився поставити перед суд кількох бувших міністрів, членів ліберальної партії та инших визначних діячів, які виступали проти нього, після його повороту до Букарешту. Разом з тим багатьом політичним вязням він оголосив амнестію.

МАЮТЬ ВЕРТІТИ З СЕРЕДИНИ.

ВІДЕНЬ (Австрія). — З Харкова подають, що центральний комітет комуністичної партії по відділу закордонних організацій звернув увагу на все зростаючий національно-організаційний рух серед української еміграції. Тому він наказав своїм партійним організаціям за кордоном поширити й змінити свою працю серед української еміграції.

Зокрема наказав звернути особливу увагу на українські національні організації, куди комуністи мають старатися дістатись, щоби з середини обезсилювати та розкладати їх. Українська комуністична організація в Канаді вже ухвалила, щоби на протязі наступних двох місяців повести ударну кампанію проти націоналістичних організацій.

ПОЛЯКИ ПРОВОКУЮТЬ ВІЙНУ.

МОСКВА (СССР). — Місцева преса подає офіційне повідомлення радянського уряду про те, що останніми часами напади Поляків на російську пограничну сторожу почали збільшуватися. В останніх тижнях убито одного російського пограничника, другого тяжко поранено, а третього арештовано й замкнено у виленській вязниці.

На офіційні протести радянського уряду Польща тепер не відповідає й не переводить відповідного слідства. Таке поступовання Польщі газета „Правда" називає провокацією, яка стремить до викликання війни.

ХОТІЛИ ЗЇСТИ ЛЕТУНІВ.

ВІЛА КІСНЕРОС (Африка). — Викуплені з арабського полону еспанські летуни розповідають, що вони знаходилися в полоні в людоїдського арабського племени, яке рихтувалося зїсти їх, якщо не буде присланий відповідний викуп. Летуни дісталися в полон тоді, як їх літаки осіли в пустині Сагара й не могли ізза глибокого піску піднестися.

ЯПОНСЬКІ АДМІРАЛИ РЕЗИГНУЮТЬ.

ТОКІО (Японія). — Заступник морського міністра, адмірал Яманаші, та начальник военно-морського штабу, Сюетсугу, подалися до димісії зі своїх становищ. Вони обидва були противниками лондонської военно-морської умови. На місце їх правительство покличе таких адміралів, які годяться на цей договір.

ГРАНДІ У ВАРШАВІ.

ВАРШАВА (Польща). — Сюди приїхав італійський міністер справ закордонних Гранді. Приїзд його вважають відданням візити Залеському, який рік тому був у Римі. Приїзд Гранді стараються Поляки представити як звичайно зворотну візиту, бо Польща тепер чується дуже ніяково, коли Гранді приїхав у час войовничих протифранцуських промов Мусоліні.

Польща боїться стратити симпатії своєї благодітельки Франції, а тому дуже зимно ставиться до Гранді. Маршал Пілсудський виїхав з Варшави, щоби не стрічатися з ним. Гранді пробуде у Варшаві два дні, як гість польського уряду.

АНГЛІЙЦІ СКРІПЛЮЮТЬ ВІЙСЬКА В ІНДІЇ.

БОМБЕЙ (Індія). — Хоч останніми часами в Індії активність повстань почала зменшуватися, всеж у районі Пешавуре, де оперують збройні банди, які переходять з Афганістану, становище по старому напружене. Англійське командування переводить додаткову мобілізацію армії в Індії, стараючись обсадити військом усі небезпечні райони.

"SVOBODA" (LIBERTY)
FOUNDED 1893
Ukrainian newspaper published daily except Sundays and holidays at 81-83 Grand Street, Jersey City, N. J.
Owned by the Ukrainian National Association Inc

Edited by Editorial Committee.

Entered as Second Class Mail Matter at the Post Office of Jersey City, N. J on March 30, 1911, under the Act of March 8, 1879.

Accepted for mailing at special rate of postage provided for in Section 1103 of the Act of October 3, 1917, authorized July 31, 1918.

SUBSCRIPTION RATES:		ПЕРЕДПЛАТА:	
Three cents a copy.		Поодиноке число три центи.	
One year	$ 7.00	На рік	$ 7.00
Six months	$ 3.75	На пів року	$ 3.75
Three months	$ 2.00	На три місяці	$ 2.00
Foreign and Jersey City Rates:		В Джерзи Сити і Заграницею:	
One year	$10.00	На рік	$10.00
Six months	$ 5.00	На пів року	$ 5.00
Three months	$ 2.75	На три місяці	$2.75

За оголошення редакція не відповідає.

Телефон „Свободи": Montgomery 498. Тел. У. Н. Союза: Montgomery 1838.

Адреса: "SVOBODA", P. O. BOX 346, JERSEY CITY, N. J.

МОНАРХІСТИЧНА КОМЕДІЯ

Світ має нову сензацію, а Румунія нового короля. Досі був ним молодий хлопчина, що бавився кониками на підлозі чи в городі, а котрого поставили на престолі на місце його розпусного батька Кароля. І патріярх, як голова церкви, й всі найвищі достойники з реґенційної ради присягали перед тим молодим хлопчиною на вірність, а він підсміхався і тішився парадою та новими чорними штанятами, в які його перший раз вбрано ради великого державного торжества.

Тепер ті всі достойники занулювали зложену на вірність присягу й присягнули вірно служити Каролеви, батькови хлопчини. Каролеви надоїло волочення з чужими жінками, а і він забажав тепер закоштувати — корони. На як довго — не знати. Можливо, що за рік чи два зявиться знов якась мадам Люпеску чи яка інша й він знов поробить нові скандали й знов буде змушений покидати край. А можливо, що поправиться і буде вже держався своєї жінки, яка, мимоходом кажучи, не хоче з ним жити.

Та як би відносини не склалися, вони не змінять того, що сталося. Історія з Каролем, щойно проголошеним румунським королем, вказує тільки на великий розклад Румунії як держави, як і на моральний упадок монархізму. Скандальні афери Кароля не є, річ ясна, ніяким виїмком в історії пануючих династій. Тільки давнішими часами про це все широкі маси не знали. З „божої ласки" монарх був покритий такою авреолею, що ніхто не знав про його злочинства чи розпустне життя. Та тепер живемо в часах, коли дорогою радія, телефону чи телеґрафу розходяться по світі в одну мить найменші подробиці. Тепер важко й королям укриватися. От тому світ тепер більше знає про Кароля. І тому саме поступовання таких „монархів" є тепер далеко більш деморалізуючим ніж було давніше, коли про їхні діла загал не знав.

Бо це є великою моральною деморалізацією, коли ми бачимо того рода комедію, яку відограно в Букарешті при коронації Кароля. Перед кількома літами не міг Кароль ради любови до свого народа, держави, корони й своєї дитини та жінки зірвати з любкою, а тепер, проживши з нею 4 роки, вертає й виголошує промову, що терпіння народу й важке економічне лихоліття краю змусили його повернути назад до свого народа, який взиває його на престол. І чи не сором такій людині класти вінець на гробі незнаного жовніра та згадувати поляглих за край героїв, котрі віддали життя за край, а їхній „монарх" не міг зректися ради краю—розпусного життя.

Дійсно, незавидна доля держави, яка ратує себе того рода монархами.

Інж. Л. Костарів.

Марево війни.

Відсіля береться вся радянська балаканина про війну, підготовлення психольоґії радянського громадянства писанням та промовами про „підготовлюваний похід капіталістів на батьківщину пролетаріяту", підготовлення сил шляхом будування та придбання за кордоном нових танків, кораблів, реґістрації медичного персоналу, тощо. С. С. С. Р. готується до війни — бо вона війни бажає. Це бажання та потреби війни з обох боків вже давно привелиб до початків збройного конконфлікту, але... обидвом доводиться рахуватися з опінією світу та з підписаними ними ріжними мировими пактами, які ставлять в дуже некорисне положення кожного, хто цю війну розпочавби. Тому обидві сторони невтомно балакають про свій пацифізм та про свою приязнь до сусідів, але обидві сторони використають перший ліпший випадок, щоб оголосити себе „нападеними", які тільки „обороняються".

Як є ясно з наведеного, першими комбатантами майбутньої війни можуть бути Польща, Румунія та С. С. С. Р. Першими тому, що війна не обмежиться тими двома, але має всі шанси, внаслідок надзвичайного накопичення вибухового матеріялу в Европі, стати новою світовою війною.

Але не тільки для С. С. С. Р. війна є приваблива. Не менш приваблива війна і для другого комбатанта — Польщі. Диктатура „полковників" на чолі з маршалом Підлсудським мріє про підбиття суспільної польської думки новими военними перемогами і поширенням території Польщі до „її історичних кордонів" („від моржа до моржа"); господарча кріза ставить Польщу в повну залежність від світового капіталу; саме істнування Польщі виправдується лише її ролею, як аванпосту Европи на сході проти большевицько-азійської влади. Тому в інтересах Польщі є тепер або „збереження С. С. С. Р." (як в інтересах шефа вязниці є істнування увязнених) або ліквідація СССР її власними силами, бо в останнім випадку вона відіграє вигідну ролю „оборонця Европи" і без сумніву за цю „оборону" дістане не лише грошеву, але й територіяльну подяку. Залежність Польщі від світового капіталу примусить її виконати всі його завдання, а в першу чергу завдання — відкриття для цього капіталу східно-европейських ринків. І хай панове Залеські та Голувки при всякій нагоді балакають про свій пацифізм та приязне відношення до Радянського Союзу — „слова дані саме для того, щоб ліпше ховати свої думки". Польща війни з СССР бажає і цю війну розпічне при першій нагоді, коли буде схоронений декорум „пацифізму" та коли вона буде знати, що є забезпечена підтримкою „великих світу цього".

Бувший премієр Литви Вальдемарас каже про „неминучість польсько-радянської війни ще в цьому році". Війна ця по його думці є неминуча в наслідок войовничих плянів Пілсудського по відношенню до України та Литви. Вальдемарас добре знає свого сусіда! **Війна готується, війна на сьогодня** є необхідністю, без вирішення котрої ніколи не буде вирішена економічна кріза американсько-европейського господарства — ось висновки з розгляду сучасного економічно-політичного стану Европи.

І це „поготівля до війни" стверджується цілим рядом політичних фактів, як з боку американсько-европейських держав так і з боку СССР.

„Хрестоносний похід" папи римського в захист релігій у Радянськім Союзі, ряд політичних процесів „проти СССР" (діло Литвинова, діло фальшування червінців, тощо), збільшення зацікавлення суспільних кол та преси справами Сходу Европи, одкриття комуністичної пропаґанди в Злучених Державах — все це найліпший доказ підготовлення громадської думки до воєнних подій.

З другого боку комуністи роблять все можливе, щоб про себе нагадати. Увезення ґен. Кутєпова, смертні присуди „невозвращенцям", войовничі промови провідників комунізму — і нарешті варшавський „самоатентат" — все це далеко не сприяє ростови пацифизму і все це стверджує поготівлю комуністів до „останнього рішучого бою".

Які наслідки може мати майбутня війна? Це залежить не стільки від военної здібности чи военного щастя комбатантів, скільки від ряду инших умов. Коли початок війни розіграється лише поміж Польщею (евентуально й Румунією) та СССР — нема сумніву, що він буде успішний для большевиків і можуть виправдатися слова „червоного маршала" Буденного: „Польща не лише не придбає Київа, але й стратить Варшаву". Але тяжко допустити, що Польща не асекурує себе наперед відповідними таємними договорами і що вона буде лишена на свою власну судьбу американсько-европейським капіталом, „соціяльне замовлення" котрого вона має виконати. Правдоподібно нова війна буде війною світовою — бо в ній в цей або инший спосіб візьмуть участь і инші европейські держави. Тоді будучина СССР є передрішена. Большевизм перестане бути паном Східної Европи, світова революція не прийде ніколи йому на допомогу — і на східно-европейських теренах зявиться знова „незаписана таблиця", на якій можуть пописуватися всі, хто буде вмів придбати довіря та підтримку західно-европейського фінансового капіталу.

Є одна держава, від поведінки якої залежить багато у висліді цієї нової війни; це Німеччина. Вона напевно використає всі військові можливости для ліквідації наслідків світової війни і фактично рішить справу, кинувши (може лише дипльоматично) свій меч на вагу того чи другого комбатанта.

Тяжко нам, Українцям, рішати справу корисности чи шкідливости цієї нової війни поміж нашими окупантами. Ясно лише одне — що ця нова війна зробить значні здвиги в нашім політичнім положенню і що ми, Українці, мусимо цю нову війну використати в інтересах української справи трохи розумніше ніж зуміли ми використати світову війну 1914 року.

Конець.

О. Сновида.

Тримаємося.

Частинні вибори на Волині викказали болісний результат для санації. Стільки галасу здіймав пануючий в Польщі санаційний табор про „нашу Волинь", так тішилися офіційні чинники, що „гидрі українства" скручено на Волині карк по останніх виборах до сойму, коли то терором здобув свої місця ББ; так старався воєвода Юзефський „зєднати" собі Волиняків — і нагло такий скандал! Щоби ухоронитися перед ним, ББ. вицофав свою лісту, але зате виступало з своєю польське селянське „Визволеніє", на яке моглиб кинути свої голоси всі волинські Поляки для ратовання „стану посядання", і мимо всього, вийшов скандал.

На доповняючих виборах в окрузі Луцьк-Рівне - Костопіль вийшли 3 посли з УНДО, 2 радикали і 1 сельроб-єдність, і ні один Поляк. В той час, як в 1922 р. на 118,235 важних голосів на польські листи впало 25,470, в той час коли в 1928 р. на загальних виборах на загальну скількість голосів 170,656 (в тім окрузі) на єдину польську листу (Одинку) впало 50,821, тепер на „Визволеніє" (инших польських не було) впало тільки 10,299. А на українських (плюс жидівських і російських) кандидатів — 77,838.

Цікаво, що в луцькім повіті, в міоці осідку воєводи, в центрі цілої акції за „приєднанням" „братського народу" українського, в центрі діяльности хрунівської „Української Ниви" Петі Певного, українські листи здобули 31,642 голосів, а польська — 2,914!

Се є новий доказ, що мимо страшних зусиль офіційних чинників і суспільства польського **Волинь своїми симпатіями і своєю волею була і є українська.** Вибори в Луцькій окрузі свідчать, що надії, які покладала на „креси" санація, не оправдалися; що осягнути свої „успіхи" в 1928 р. санації удалося тільки терором, та що наша автохтонна людність українська ніяким насильством не зражується і обстоює свої права на свою землю і на **право її репрезентувати.** Очевидно, практичних наслідків се не буде мати, бо сойм і так не має прав в Річи Посполитий; має право лише уряд. Але як симптом, як знак — сі вибори є осторогою для Варшави і добрим покажчиком для Українців.

Не від річи буде відмітити, що **табор санації в останні часи взагалі чується несвійсько.** Цікаві признання про се читаємо в орґані львівських санаторів, „Слові Польськім" (ч. 131 с. р.). Читаємо там: „Коли мова про труднощі, які має до поборення історичний процес, розпочатий в травні 1926, то зовсім не маємо на думці самого сойму чи так званої опозиції. Сама в собі опозиція становить другорядну перешкоду в здійсненню ідей травневої революції... **Головна трудність полягає в неодностайнім, підлягаючім сталим хитанням, неврастенічнім відношенню самого табору травневої революції** до того вчорашнього порядку, якого представником є сойм. Трудність роблять ті ідейно чужі елементи, які ділають **в середині самого травневого табору,** гамуючи й опізнюючи ясні й конечні рішення; елементи, **які в середині самого травневого табору ніби творять експозитуру опозиції".**

Цілий час твердила санація, що знає секрет вратовання „ойчизни", що вірить в свої сили і що не дасть себе відвести від поставленої цілі, — і раптом — перше признання свого безсилля! Перше признання, що у власнім таборі не все в порядку...

Не дурно, що тратячи атракційну силу серед свого суспільства, санація не може імпонувати і нашому, хоч і темному, але на питання самопевности правлячої ґрупи дуже вразливому селянству. Частинні вибори на Волині, де свою лісту вицофала санація, а партія опозиції „Визволення" понесла страшну поразку, є взагалі ударом для цілої польської „кресової політики" в тім краю...

ХАРКІВСЬКІ РАДІОПРОГРАМИ.

Ріжні є радіопрограми. А щоби не було діри в них, то ще є й радіопрограма большевицька, надавана в наказній столиці зукраїнізованої України. Ріжні радіостації ріжно про себе дають знати: мадярська підбадьорує чардашем, німецька розманіжує вальсом, польська розрухує мазуром, румунська вколисує дойною... Чим же цікавить світ українська стація?

Козачком? Метелицею? Думами? Загалом прекрасними піснями?

Отже ні!...

Все це є друго-, третьо-, а навіть під-рядне. Такнок чи пісню можна почути і без радія. Тільки заїхати в якенебудь українське село, а там танці і пісні аж гей. Але того, що є в харківських радіопрограмах, на селі не почуєш. А яке цікаве воно! Уявляю собі, як цього всього слухають по сель-будах, воєн-клубах і инших роб-факах. А хоби й чужинець! Зловить Харків і цілий переміняється в слух...

Наприклад: Піонерський мітинґ до 1. травня, Антирелігійний концерт та журнал „Безвірник".

Потім дещо з української музики:

„Мясозаготівля" з участю симфонічного ансамблю, єврейський концерт, „Броненосец Патьомкін" — радіофільм.

Потім трохи сентиментальних міркувань:

Підсумки колгоспного сіву, Година колективіста, Виконання промфінпляну в галузі машинобудівництва.

А накінець дітям до сну:

„Година комсомолу, антирелігійний мітинґ і еврейська ґазета „Радіоштерн".

Буває часом, що ці всі мітинґи, години, курси та промови переплітують і нашим козачком, але це не занадто часто, бо українізації не можна проводити насильним способом. Знають це керманичі харківської радіостації і тому так злегка підходять до українізаційної болячки. Вони, як стопроцентові Українці, найліпше відчувають, що можна, а що ні.

Десь недавно чув я закид, що в харківській радіостації працюють самі Жиди і Москалі. Я роздобув собі „програму пересилань" і бачу, що закид безпідставний. Між режісерами і виконавцями переважають Українці, а принаймені люди з українськими назвищами. От возьмім наприклад: Розенштейн, Полфьоров, Шейн, Пушкарьова, Журавльов, Піґарьов чи не звучить воно по нашому?! Коли в фейлетоні ні, то через радіо напевно!

Не можна заперечити, що харківська радіостація богато поліпшилаб свої програми, колиб використала всі питоменности радянського життя і побуту. Адже досі ще ніхто не догадався пустити на радіо хор вязнів із Соловецьких Островів, чи револьверовий концерт при нагоді „добровільної" колективізації. Українська кольонія на Соловках певно має ліпші сопрани (там тонко співають!) ніж кольонія у Київі чи Харкові, а милозвучність большевицьких револьверів славна на цілий світ.

Ручу, що тоді при харківських програмах ніхто не дрімав би. — („Діло").

Галактіон Чіпка.

В. Будзиновський.

ЯК СВИНЯ ЗДОХНЕ.

Оповідание.

(9)

— Дістане в писок від мене, дістане від тебе і утихомириться.

— Хто його знає? Готов наробити якого нещастя. Готов коли убити мене... або й вас. Чи таке вже не бувало? Вибаки самі оженитеся, повинні його оженити. Може висталоби, якби ви побалакали з ним, даючи йому не лиш ґрунт, але й власновільність, та свободу оженитися з ким схоче. Як се зробите при свідках і у нотаря; як він сам на таке згодиться при свідках, то тоді й вам безпечно буде оженитися з ким схочете.

— Добре. Скажу йому, що хочу женитися. Щоби йому колись не було кривдою, вже тепер дам йому половину мого ґрунту і повну волю робити з собою, що схоче.

— І оженитися, з ким хоче?

— Очевидно, й се.

— Отже ходіть до моїх ґаздів, бо я батьків не маю. Все те повторите їм, щоби Павло мав свідків. Тепер ще не кажіть, що гадаєте зі мною оженитися. Я буду за вас балакати, ви тільки кажіть, чи воно так є, як я кажу.

— Чому вже тепер не казати, що я беру тебе?

— Бо перекажуть Павлови і він в перший хвили готов зробити бучу. Вперід нехай привикне до того, що він вже свій пан.

— Радиш добре. Ходім!

Пішли.

Павло прийшов на ніч до хати. Батько перебалакав з ним діло. Дивувався і тішився, що син не гороїжиться, не перечиться і на все згодився. Очевидно, батько ще не казав йому, що загадав оженитися саме з наймичкою Катериною. Яке синови діло до того, з ким він ожениться! Давав повну волю синови, то такуж волю хотів мати і для себе.

На другий день Гусак поїхав з сином до міста до нотаря. Син дістав документи, що він власновільний і необмежений пан пятьох морґів. Батько ще лишився в місті. Був торговий день і він хотів дещо купити. Павло присів на якусь фіру, що вже їхала назад. Вернув до хати і зараз побіг до своєї Катрі. Обоє тішилися як діти. Лише ґаздиня похитувала головою і казала, що кінець може бути лихий. Павло відповів:

— І кінець буде добрий. Ходи, люба, зі мною.

Обоє вийшли і пішли в сторону приходства. По якій годині вернули назад. Катря найшла фіру і поїхала до міста, але через друге село, щоби по дорозі не зїхатися зі старим Гусаком, як буде вертати з міста.

Старий вернув в ночи і зараз пішов до сусідів, щоби подивитися на свою Катрю. Почув, що поїхала до міста, до брата. Її брат у шлюсаря і винен їй пару ґульденів. Віддаючися, хотіла би ті гроші видерти від нього. Приїде за два-три дни. Старому було се не по нутру, бо він хотів зараз іти з нею... дати на заповіди. Колиж вона відїхала, то він, щоби не відволікати, покищо пішов на приходство сам, та запрошений священиком сідати, зачав зараз:

— Я, прошу всечеснішого, маю такий інтерес. Я женюся. Хочу дати вам на Службу Божу за душу моєї першої жінки, царство їй небесне. Далі хочу дати на заповіди за себе і за мою дівку, бо вона бідна сирота і грошей не має. Також хочу вже тепер заплатити за шлюб. Я прийшов без неї, бо її нині нема в селі, а я за все те хочу заплатити зараз. Кілько буде належатися?

Священик спитав його здивований:

— То і ви женитеся? Також з бідною сиротою?

— Або то тільки цілком молоді мають право женитися? Беру бідну, бо я не бідний.

— З ким же ви женитеся? Як беру на заповіди, то мушу знати. Ще й вона сама нехай прийде до мене.

— А з Катериною, наймичкою мого сусіда. Як вона пишеться по батькови, я вже забув. Прийде сюди, коли верне з міста, то сама скаже.

— Катерина? Наймичка вашого сусіда? Чи там є ще друга наймичка Катерина?

— Ні. Є тільки та одна.

— То я грошей на заповіди і за шлюб від вас не возьму, бо шлюбу з тою Катериною не дам вам.

— А то чому?

— Бо се було би проти божого і людського права. Такого звичаю і між Турками нема. У Турків муж може мати дві жінки. Але, щоби жінка могла мати двох мужів, то такого права нема ні у нас ні у Турків.

— Катерина не має мужа. Яж вам казав, що вона дівка.

— Мужа ще не має, але буде мати. Вже була у мене і дала на заповіди.

Гусак вприв і питає:

— Вона? За когож вона віддається?

— То ви того не знаєте? За вашого сина Павла. Він був у мене з нею.

Гусак гримнув п'ястуком об стіл і крикнув:

— Я не позволяю! Видідичу його.

— Ви вже позволили. Я бачив і читав документи. Павло власновільний і може оженитися, з ким хоче. Чи не сказали ви так при свідках?

— Та я сказав, але я не думав, що він возьме Катерину. Я гадав, що вона за мене вийде.

— Ні Катерина, ні ваш син, ні свідки не знали того, що ви думали. Вони знали тільки те, що ви сказали.

— То нехай жениться, але я його видідичу і викину з хати разом з його жінкою.

— Видідичити не можете, бо ви й даровизнину підписали у нотаря. Право буде за вашим сином.

— Право таке, що до трох років даровизнину можна відобрати, як дитина невдячна.

— Таке право є, але ваш син був би невдячний лише тоді, коли би вас обікрав, ганьбив, морив голодом, змушував вас до тяжкої роботи, або робив щось инше таке. Се, що він вхопив дівчину зпід вашого носа, суд не возьме за невдячність і ґрунту від Павла не відбере.

— Якесь дуже чудне і несправедливе право. То дістати від батька ґрунт і з вдячности за те вкрасти батькови дівку, не є невдячність? Я такого права не приймаюся!

— Приймаєте чи ні, то право лишиться правом і суд буде судити так, як стоїть в параґрафах. Се одно. Друге, що та Катерина могла би бути вашою донькою і ви від неї вже могли би мати внуків. Чи ви не боялись би, що до вашої хати ріжні вітрогони вдоптували би стежечки? Вона не для вас, а для вашого сина в сам раз...

— То щож тепер діяти мені?

Священик став старого образумляти.

— Чому ви не оженилися зараз, в рік по смерти жінки, а не аж тепер?

— Бо я не знав, що без доброї господині моя праця так буде марнуватися.

— Отже не тому, що та Катерина зачарувала вас, але на те, щоби до хати прийшла добра господиня?

— Таки так. Лише тому. Мені, старому, вже не до чарів, ні до любощів.

— Як діло тільки в тім, щоби до вашої хати прийшла господиня, то чиж не все одно, чия вона буде жінка: ваша чи вашого сина?

— Та все одно.

— Отже бачите. Раджу вам погодитися з тим, що не ваша сила змінити, бо инакше... ну, хіба не хочете, щоби ціле село з вас сміялося.

— Та не хочу.

Старий хвилю бубнив по столі і спитав:

— Чи син вже заплатив за шлюб?

— Ще ні. Дав лише на заповіди. За шлюб обіцяв принести, як Жид позичить йому.

— По Жидах буде бігати, неначе би бідного батька мав. Осоромить мене на цілу околицю. Я заплачу за нього. І на Службу Божу дам... І... і фелон до церкви куплю. Такий, щоби був на Великдень. Але... як отець духовний змовчать і нікому не скажуть, що я був тут давати на заповіди. Я тільки жартував, кажучи, що хочу женитися. Але й того нехай ніхто не знає. Ні Павло, ні його дівка. Нехай гадають, що я прийшов сюди лише на те, щоби заплатити за їх шлюб, замовити Службу Божу за душу небіжки і дати на фелон.

Священик вдоволений зобовязався мовчати. Відходячи, старий на порозі зітхнув і шепнув:

— А то шельма дівка. Як вона мене взяла! Щоби з мене не сміялася, справлю таке весілля, якого село ще не бачило. Нехай люди знають, як старий Гусак тішиться, що його син дістав таку гарну і добру жінку!

Конець.

З УКРАЇНСЬКОГО ЖИТТЯ В АМЕРИЦІ

ФИЛАДЕЛФІЯ, ПА.

Бандурист Ємець остане ще кілька місяців.

По першім концерті п. Василя Ємця, який пройшов з великим успіхом, грав ще наш славний бандурист безплатно для наших сиріт у Филаделфійськім Сиротинці. Бідні сироти не могли налюбуватися такою милою передпікницею.

Наш бандурист мав уже покидати Америку, бо вийшов термін дозволу на побут, але на щастя прийшло з Вашингтону продовження побуту на дальших кілька місяців. Довідавшися про те, поділяємося тою новиною з нашими громадянами, які певно скористають з тої нагоди й запросять нашого бандуриста, щоби почути його надзвичайну гру.

Теперішня адреса п. Ємця є така: V. Yemetz, 2131 W. Erie Ave., Philadelphia, Pa.

—o—

ТРОЙ, Н. Й.

Свято памяти борців за українську державу.

Урочисто святкують Американці Декорейшен Дей.

Одні йдуть на цвинтар і декорують гроби рідних своїх і поливають ті цвіти пречистими слізьми, инші влаштовують віча, виголошують промови, котрими роздувають огонь в людських серцях й пригадують своїм землякам ті часи, коли на землі Вашингтона лилася кров за свободу Злучених Держав Америки.

Святочні промови виголошують в церквах, на цвинтарях, головно на тих цвинтарях, де спочивають американські борці, та в инших відповідних місцях, пригадуючи людям тих синів, котрі своєю кровю освятили нестримні бажання батьків Америки до волі й держави та віддали себе як викуп за свободу, якою ми всі нині тішимося.

У цей день і Українці в Трою влаштували свято спомину українських мучеників, які впали в боротьбі за свою державу. Богослуження було в українській православній церкві, підчас якого о. А. Іванишин виголосив зворушуючу патріотичну проповідь, яка зробила на присутних глибоке враження.

Пополудні відбулося віче, на якому гром. В. Кедровський виголосив промову.

Зворушаюча була промова о. Іванищиного, але промова п. Кедровського захопила й потрясла присутних до того степеня, що годі було вдержатись від плачу. Та й сам п. Кедровський не міг спокійно говорити, пригадавши своїх товаришів, борців, котрі серед ріжнородних терпінь боролися за життя і буття українського народу.

Колиб ми частійше таким огнем розпалювали серця наших людей, колиб частійше Українці влаштовували національні сходини, віча, відчити, лекції, то можнаби богато добра зробити для національної справи й нашого загального добра. Тоді можнаби звязати наших людей в одну сімю, яка спільно працювалаб над своїм піднесенням.

На вічу зібрано $75.00 на інвалідів у ріному краю. Колиб не безробіття, можна було зібрати богато більше.

Павло Качмар і Павло Бойко,
секретарі віча.

Один професор мав нагнітки на ногах. Йому порадили мочити ноги в теплій воді. Професор вимочив ноги, потім вийняв ліву ногу з води й обтер її, опісля праву. Та коли втирав праву ногу, тимчасом ліву мимоволі вложив знову в воду. Колиж опісля втирав ліву ногу, вложв у воду праву. Робив це довший час, а вкінці каже до себе здивовано: — А я й не знав, що маю так богато ніг!

—o—

Смертельно хорого відвідав приятель.

— Може маєш яке бажання, то я радо сповню його. Може доручиш що спеціяльний моїй опіці.

— Коли так — озвався хорий — то заопікуйтеся трома наймолодшими твоїми дітьми, що в дійсности є мої.

—o—

— Чому в раю нема подруж?

— Бо в подружах нема раю.

„НЕКОРОНОВАНИЙ КОРОЛЬ" МАКЕДОНІЇ ІВАН МИХАЙЛОВ.

В Македонії почалося все знова з початку. По всіх закутках залунав клич боротьби. Іван Михайлов і його власть мусить перебути ще одну крізу. Йому і його країні виповіджено нову війну. Як вступ до неї було виарештування сотні його приклонників. Ціллю цеї війни є очистити Македонію від патріотів, що стараються здобути волю свойому краєві.

Ще коли Турки панували в Македонії, повстала була там тайна македонська організація, яка поставила собі за ціль визволити Македонію зпід чужого ярма. Турки не зуміли собі приєднати населення, македонські революціонери кинули були між народ гасло: „Македонія для Македонців". Вся історія Балкану переповнена описами всяких подій і історичних фактів, що відбулися в диких македонських горах. Турки мали неабиякі труднощі. Активність македонської революційної організації викликала охоту до боротьби серед населення. Ця боротьба закінчилась програмом Турків з Македонією.

Підчас світової війни цей рух трохи був затих. Але як лише Верзальський Договір розділив Македонію між Греків, Болгарів і Сербів, вся боротьба почалась наново. За декілька років ця організація розвинулась в самостійну силу, перемінилась в правительство країни, якої нема нігде зазначено на картах, а яка бореться за свою волю завзято проти окупантів. Атентати і напади були на порядку денному. Неспокій обхопив був цілий край. Держави-окупанти вже кілька разів пробували спільними силами очистити країну від тих революційних елементів, але тим нічого не могли осягнути. Все було як і раньше.

Оце недавно англійські посли в Софії і в Білгороді зявились були в міністрів закордонних справ, не щоб їм побажати веселих свят, а щоби поговорити з ними на розум про македонські справи. Вони вказували на те, що у всіх тих країнах треба вже раз зробити кінець тим виступам Македонців, бо від цего терплять всі і цілі частини держави находяться в непевному положенні.

У відповідь на це болгарське правительство зібрало військо і поліцію і вислало їх в Македонію, щоб робити порядок. Це викликало лише нову боротьбу і нове загострення. Виповіджено боротьбу тайному правительству, одинокому може в цілій Европі.

Варто згадати, що Іван Михайлов і його правительство вже перебули не одну, ще тяжчу боротьбу, і коли вже здавалось, що вони не істнують, вони тим більше давали про себе чути, працювали з більшою активністю. Тепер не улягає жадному сумнівови, що Іван Михайлов перебуде й ту боротьбу. Він покличе до зброї всіх своїх досвідчених і завзятих борців. Вони своє діло виконають. Вони вже мають досвід.

На чолі правительства, як вже було сказано, стоїть гарний, молодий ще мущина в силі віку, з европейським виглядом. На його голову вже здавна визначено величезну нагороду, але щось ніхто не годен її здобути. Дотепер вдавалось йому все уйти переслідувань ворогів. Його вже нераз хотіли злапати. Також і його підпровідники є хитрі. На їх голови також повизначувано досить солідні суми. Мимо того всего вони і дальше дихають гарним македонським воздухом і напевно сміються зі всіх затій своїх ворогів.

Осідок того короля ще не був ніколи відкритий. Той осідок не сталий. Довше як тиждень він не буде на одному місці. Він все переходить з Західної Болгарії до Полудневої Сербії, з Полудневої Сербії до Полудневої Греції, а відси знова до Західної Болгарії. Кабінет міністрів складається з 12 випробуваних у всьому людей, на голови яких є призначені ворогами досить значні нагороди. Засідання кабінету відбувається нині в якійсь скальній печері, завтра десь на поляні, післязавтра в якійсь гостинниці, або навіть в домі свого певного чоловіка. І крім того це правительство має необмежену власть і силу, яка тайно діє. Слово Івана Михайлова і його правительства є законним, якого всі слухають.

Македонія Македонцям. Це є гасло правительства Михайлова. Воно не дає спокійно спати правительствам трох держав. Хоч правительство переходить все з місця на місце, то мимо того його прикази розходяться блискавично по цілому краю, мимо границь і сторожів. Головним ворогом Івана Михайлова є Югославія. Під забором тої держави находиться найбільша частина його королівства. Колиб йому вдалось здобути окуповану Сербами частину королівства, то вже другі частини від Болгарів і Греків він легко відбере.

Правительство Михайлова має свою тайну службу. Апарат зорганізований знаменито. До нього належить ціла Македонія. Правительство ріжними тайними дорогами має звязки з правительствами всіх окупантів. Сильно здисциплінована рухлива маленька армія творить силу, якою володіє Іван Михайлов над цілою Македонією. Резерви, що стоять в заліллю, лише треба закликати до бою. Тоді кождий зявляється по призначенню. Кождий знає, де має зявитись і що має робити і чому має воювати. „Македонія Македонцям". Зброя і муніція переховуються в тайних приватних арсеналах і чекають лише дня і години, щоб виконати своє важне завдання. Правительство Михайлова має свої окремі закони і суди, своїх суддів і виконавців вироків, які вміють скоро і непомітно виконувати вироки суду. Це правительство, що вже дивиться на довгі літа своєї тяжкої і часом трагічної дороги, має також і свою тайну почту. Десь в болгарській частині Македонії має Іван Михайлов свою пропагандивну централю, знаменито зорганізовану, не гірше від централі пропаганди якоїсь держави чи приватного підприємства котроїнебудь з культурних европейських держав. У всіх школах Македонії учителі підлягають невидимому надзорові правительства, яке наглядає за тим, щоб діти виховувались в македонському дусі на добрих Македонців. Всюди можна знайти, але найперше треба знати, де шукати, рухливих висланників Михайлова. В Софії і в Білгороді аж роїться від його приклонників. Знаменито поставлена розвідка є головною опорою правительства Михайлова. Члени тої розвідки сидять собі спокійно у всіх болгарських та сербських урядах. Ті держави не мають ніякої державної таємниці, якої не знавби Михайлов. Нема жадного тайного документу, про який не знавби Михайлов, ані жадного дипльоматичного інтервю, про якеб він не довідався.

По цілій Европі сидять розсіяні агенти Михайлова. Вони видають комунікати і самі через засягнені ними інформації хоронять Михайлова перед ріжними несподіванками. Якінебудь найменші рухи болгарських військ чи кроки правительства дають знати до централі, а звідти вже йде це далі окремими післанцями або зовсім на позір невинними телеграмами до незапідозрених людей до самої централі організації.

Тепер також акція болгарського правительства, ще заки вона зачалась, вже була відома Михайлову. Тому й не так легко його злапати і його побороти.

М. С.

ЗІ СПОРТУ.

ALENTOWN, PA.

The Sporting Activities of the Ukrainian American Citizens Club.

The Ukrainians were never so noticeable in Allentown as they are in the Spring of 1930 — since a Ukrainian Baseball team wes organized by the Ukrainian American Citizens Club of Allentown, Pa.

The Baseball Team is composed of a fine calibre of Ukrainian boys ranging in age from 16 to 26.

The Ukrainian C. C. team has played six games winning four, losing two. They won the games from the Allentown "Jednotas" by score of 15 to 9, and a Three-games Series from the Allentown Russian Sokols winning the three by scores of 9 to 4, 6 to 5, and 5 to 4. They lost a game to Auouashicola A. A. 11 to 8 and to the Jewish C. C. 7 to 4.

The Ukrainian people of Allentown have very seldom seen Baseball Games but since we have organized a team in Allentown the people have learned to understand the game and it is very seldom that a play in the game is played without them knowing what it is about. Not only men go to see the games bot also women with the children as well.

The officers of the Ukrainian C. C. Baseball team are: Michael Sodziak, President; Wasyl Kesack, Financial Secretary; Andrew Kalady, Recording Secretary; Stephen Meshko, Treasurer; Walter Pypiuk, Manager and Steve Costello, Captain. Dr. Michael J. Skweir is Club Physician.

The Ukrainian C. C. team consists of 13 Ukrainian boys who are: John Dwernitski, Pauley Costello, John Markowitz, Steve Kozusko, Harry Loposonski, Michael Wachychyn, Charles Guzzy, Michael Shedlock, Anthony Terefenko, Eugene Pypiuk, Harry Terefenko, Steve Costello and Walter Pypiuk.

And the boys that are on the team but are not Ukrainians are: Uhites McClaffety, Lefty Gallagher, Francis McFadden and Sammy McGovern.

Hoping to hear other Ukrainian Sports throughout the country.

I remain, yours in Sports
Walter Pypiuk

ДЕ ДІВАЮТЬСЯ БУЗЬКИ.

І бузькови треба гніздочко [зробити,
Щоб чудно кирлюкав, году- [ючи діти.

Не довго вже будемо милуватися цими прегарними птицями; може ще діти або внуки, а вже правнуки певно будуть лише з оповідань і поезії знати про наші любі віщуни весни. Бож кожний бачить, що стає їх щораз то менше! На жаль, не маю статистики рідного краю, але в Німеччині, де кожна звірина як домашня і лісова, почислена, — цифри представляються доволі сумно. І так за останні 25 років зменшилося число бузьків в Східних Прусах на 70 проц., на Шлеську на 65 проц., а в Шлезвік Гольштайні на 50 процентів.

Якаж цьому причина? Як відомо, бузьок належить до перелетних птиць; частину осени і зиму перебуває він у південній Африці. Околиці ті що року навіщає саранча. Опадає вона, мов хмара, і там, де були лани вкриті збіжжам, по відході лишається сира земля. Щоби винищити саранчу, посипають поля сильною отруєю-арсеніком. Саранча від цього гине, та на жаль, також і бузьки, котрих саранча є одинокою поживою.

Друга причина вимирання бузьків — це культура. Де доволі мочарів, неужитків, там життя цим птицям, бо там вони мають доволі ласощів: жаб, комах. Де ці неужитки зникають, де поля дренують, зникає і пожива й існування бузьків загрожене. Чи внук Івасика буде співати: „Бузьку, бузьку, глянь на мене, я дуже змінився?"

У нас ще ніхто не підраховував, чи число бузьків меншає, але все таки можна запримітити, що де давно бузьки мали свої гнізда, там їх тепер нема. Окрім згаданих уже причин є ще одна, що ці поважні й дуже пожиточні птиці стають у нас чимраз то ріднішими. Сільські хлопці дуже часто обкидують гнізда бузьків камінням і в цей спосіб полошать і розганяють птиці. Родичі повинні повчити дітей, щоби вони шанували цю пожиточну птаху.

На Чехах збудували собі бузьки гніздо на комині одної хати і заткали комин. Властитель дому не розігнав бузьків, якби собі дехто думав. Противно, він не пожалів грошей і вибудував другий комин, щоби лише бузьки могли собі дальше сидіти на хаті.

Село представляться далеко краще, коли над ним кружляють журавлі, бузьки та инші сотворіння. Таке село не є мертве. А французькі, німецькі, а особливо італійські села виглядають так. Через те подобаються наші села чужинцям, любовникам природи, бо в нас є ще багато всякої дичини.

Шануйте пожиточні птиці, бо Бог сотворив і їх і поживу для них і чоловік не потребує ними журитися, бо вони самі про себе дбають. Бог сотворив ці птиці на те, щоби вони служили чоловікови. І за це не вільно їх нищити, але противно, підпирати так щиро, як вони нас підпирають, поїдаючи сотки тисяч усяких шкідливих черваків і комах.

— Не маєш циґар?

— Маю лише одно.

— То нічого, можемо курити разом.

— Та як?!

— Я буду курити, а ти будеш спльовувати.

МІТІНҐИ ВІДДІЛІВ У.Н.СОЮЗА

РОЧЕСТЕР, Н. Й. Тов. ім. Тараса Шевченка, від. 289, повідомляє, що піврічні збори відбудуться 13 червня, в пятницю, в годині 7.30 вечером, у товариськім домі де звичайно. Проситься членів і членкинь прибути на означений час, бо є много справ до полагодження. Напоминається довгуючих, щоб постарались вирівнати свої залеглости на мітінґу, бо поза мітінґом вкладок більше не будесь приймати. Мітінґи літом будуть відбуватись в пятниці, замісць в неділі, друга по першім. — І. Байдак, предс.; А. Задорецький, кас.; Д. Коритко, секретар.

ШІКАҐО, ІЛЛ. Бр. св. Петра і Павла, від. 220, повідомляє своїх членів, що піврічний мітінґ відбудеться в суботу, 14 червня, в годині 7.30 вечером. Кождий член має явитись на сей мітінґ, бо буде справоздание за пів року та другі дві важні справи. Довгуючих членів проситься вирівнати свої залеглости, бо інакше будуть суспендовані. Проситься родичів вписувати свої діти до У. Н. Союза, бо ще є богато не вписаних. Не явившийся без важної причини член буде караний 50 цнт. — Д. Костик, секр.

РАНКІН, ПА. Бр. св. Григорія, від. 24, повідомляє своїх членів і членкинь, що піврічні збори відбудуться дня 15 червня, в годині 7-мій вечером, під ч. 323 — 2-га улиця. Проситься всіх членів прибути на сі збори, бо маємо дуже важні справи до полагодження. Довгуючих членів проситься вирівнати свої вкладки, бо в противнім разі будуть суспендовані. — М. Ленінський, предс.; Н. Щур, секр.; А. Круль, кас.

ДІТРОЙТ, МІШ. Тов. Запор. Січ, від. 75, повідомляє своїх місцевих і позамісцевих членів, що піврічний мітінґ відбудеться 15 червня, в годині 1-шій пополудни під ч. 3464 Cicotte Ave. Проситься усіх членів прибути точно, бо маємо дуже важні справи до полагодження. Контр. комісія мусить здати справоздание за пів року. Не явившийся член заплатить кару 1 дол., а урядник 2 дол. — І. Нагорняк, секр.

КЛІВЛЕНД, О. Бр. св. Петра і Павла, від. 102, повідомляє своїх членів, що місячний мітінґ відбудеться в неділю, 15 червня зараз по Сл. Божій, в гали церковній на Калидж і W. 7th St. Кождий член повинен вирівнати свої вкладки перед піврічним мітінґом, бо інакше буде суспендований і втратить право до запомоги. — Мафтей Притуляк, предс.; Дм. Дороць, кас.; Ник. Буськош секр.

ПЛЕЙНС, ПА. Бр. св. Андрея, від. 48, повідомляє, що піврічний мітінґ відбудеться в годині 2-гій пополудни в неділю, 15 червня, в гали М. Негребецького, 84 Норт Рівер Ст. Буде звіт контрольорів. На сім мітінґу кождий член має вирівнати свої залеглости, в противнім разі буде суспендований. Не явившийся член заплатить кару 50 ц., а урядник 1 дол. — Теодор Катулька, предс.; Й. Кривий, секр.

ВЕСТ ПУЛМАН, ІЛЛ. Бр. св. Арх. Михаїла, від. 243, повідомляє, що піврічний мітінґ має відбутись в трету неділю, 15 червня, в год. 1-ій попол., в гали церковній, 12205 S. Parnel Ave. бо по мітінґу відбудеться наш баль. Проситься членів прибути як на мітінґ так і на баль. На сім мітінґу контр. комісія здасть справоздание за пів року. Не явившийся на сей мітінґ член буде караний після статута. Проситься членів вписувати свої діти до У. Н. Союза, а дорослих дітий до У. Н. Союза на нові поліси.—Теодор Карплюк, предс.; Іван Миляновський, кас.; Гаврил Бутьковський, рек. секр.

КАНЗАС СИТІ, КАНЗ. Бр. св. Володимира, від. 323, повідомляє місцевих і позамісцевих членів, що піврічний мітінґ відбудеться в неділю, 15 червня, в годині 6-тій вечером, під ч. 33 Hallock St. Проситься всіх членів прибути на сей мітінґ, бо є важні справи до полагодження. Напоминається довгуючих членів вирівнати свої довги, бо в противнім разі поступиться з ними після статута. Не явившийся на сім мітінґу член заплатить кари 1 дол., а урядник 2 дол. — Теодор Боруцький, предс.; Василь Кондрук, кас.; Дмитро Кахут, секр.

СТ. ЛУІС, МО. Бр. св. Володимира, від. 179, повідомляє своїх місцевих і позамісцевих членів, що піврічний мітінґ відбудеться в неділю, 15 червня, в годині 1-ій попол., в У. Н. Домі, 1523 Гікори ул. Проситься усіх членів прибути на сей мітінґ, бо будемо мати важні справи до полагодження. Напоминається довгуючих членів, щоб прийшли і вирівнали свої залеглости, бо в противнім разі будуть суспендовані. Не явившийся член буде караний після статута. — Мих. Дмитришин, предс.; Мих. Кульчицький, кас.; Теодор Владика, секр.

ЙОНҐСТАВН, О. Бр. св. Івана Хрестителя, від. 230, повідомляє всіх своїх місцевих і позамісцевих членів, що піврічний мітінґ відбудеться в суботу, 14 червня, в годині 6.30 вечером, в гали литовській. Проситься членів прийти на означений час, бо буде касове справоздание контр. комісії і много иньших справ, а також справа пікніку. Не явившийся на мітінґу член заплатить кари 50 ц., а урядник 1 дол. — Ю. Присташ, предс.; Н. Щурко, кас.; І. Павловський, писар.

ГАМТРАМК, МІШ. Тов. ім. Маркіяна Шашкевича, від. 94, повідомляє своїх членів і членкинь, що збори відбудуться дня 15 червня, точно в год. 2-ій попол., в гали Горож. Клюбу, 2378 Гравінґ ул. Проситься членів прибути на ті збори, бо є важні справи, буде справоздание з балю, справа пікніку і др. Довгуючих членів проситься вирівнати свої вкладки, бо в противнім разі будуть суспендовані. — Волод. Крушельницький, рек. секр.

ЕМБРИДЖ, ПА: Подається до відома всім членам Бр. св. О. Николая, від. 276, що річний мітінґ відбудеться дня 15 червня, у власнім домі. На тім мітінґу буде справоздание урядників і контрольорів. Довгуючі члени мають вирівнати свої залеглости, а члени позамісцеві мають перед мітінґом прислати свої належитости. Звертається увагу тим членам, котрі не платять точно за свої діти, що такі діти будуть за кождоразове незаплачення суспендовані. На цім мітінґу будеться принимати нових членів без оплати вступного. — Теодор Кульчицький, предс.; Мих. Фук, фін. секр.

МІННЕАПОЛІС, МІНН. Тов. ім. Б. Хмельницького, від. 345, повідомляє своїх місцевих і позамісцевих членів, що піврічний мітінґ відбудеться 15-го червня, в годині 1-ій пополудни, в У. Н. Домі, 505 — 4th St. N. E. Кождий член обовязково має явитися на сих зборах, бо є важні справи до полагодження. Рівнож проситься родичів, котрі ще до сеї пори не вписали своїх дітей до Молод. Союза, щоби вписали на тім мітінґу. — Он. Кузик, секр.

КОГУС, Н. Й. Бр. св. Петра і Павла, від. 57, повідомляє, що піврічний мітінґ відбудеться в церковній гали 15 червня. Проситься всіх членів прибути на сей піврічний мітінґ і свої залеглости вирівнати, бо інакше будуть суспендовані. Також повідомляється всіх членів, що дня 15 червня, в годині 3-тій пополудни, в Укр. Парку буде знимка всіх членів. Най кождий член явиться, щоб потім не нарікав, що його нема на фотографії, котра буде поміщена в календарі У. Н. С. — Іван Дзямба, предс.; Он. Лесняк, кас.; Ів. Коба, фін. секр.

СЛИКВІЛ, ПА. Бр. св. Ів. Хрестителя, від. 126, повідомляє своїх членів, що піврічний мітінґ відбудеться дня 15 червня, в гали парохіяльній, в годині другій пополудни. Проситься усіх своїх місцевих і позамісцевих членів. прибути на піврічний мітінґ і вирівнати свої місячні вкладки. Не явившийся на сей мітінґ член буде караний 1 дол., а урядник 2 дол. — Петро Мачужак, предс.; Григ. Дидів, кас.; Мих. Романюк, секр.

ШЕНАНДОА, ПА. Бр. св. Володимира, від. 98, повідомляє, що піврічний мітінґ відбудеться в неділю, 15-го червня, в годині 2-ій пополудни, в гали парохіяльній при Вест-Сентер Стр. Проситься членів, щоби всі прибули на піврічний мітінґ, бо на звичайних мітінґах буває по два-три члени і навіть не було кому прочитати протоколу з річного мітінґу. Довгуючих членів проситься вирівнати свої залеглости, бо братська каса не має тепер навіть чим виплатити хорої запомоги, а члени довгують понад 90 долярів. Член повинен приходити на кождий мітінґ без огляду на те, чи має чим заплатити вкладку чи ні. Не явившийся на сей піврічний мітінґ член буде караний 1 дол. або буде суспендований. Колиб член безуслівно не міг явитись на сей мітінґ має повідомити про це секретаря. — Афтанас Гевчун, предс.; Іван Когут, кас.; Іван Чорний, секр.

БЕТЛЕГЕМ, ПА. Уряд відділу 288 повідомляє всіх членів згаданого відділу, що піврічний мітінґ відбудеться 15 червня, точно в годині 2-гій пополудни, в гали парафіяльній при Carbon і Third St. Обовязком є кождого члена явитися на сім мітінґу на час, бо є важні справи до полагодження. Буде справоздание секретаря, касієра і контрольорів за 6 місяців. — Іван Малицький, секр.

АКРОН, О. Бр. Сош. св. Духа, від. 295, повідомляє, що піврічний мітінґ відбудеться в годині 1-ій пополудни в неділю, 15 червня. Всі члени обовязані прибути на сей мітінґ, бо будуть урядники здавати справоздание. — Николай Сорока, секр.

ДІТРОЙТ, МІШ. Тов. ім. Ів. Франка, від. 146, повідомляє, що почавши від 15 червня збори будуть починатися в 10-тій годині зрана. Рівнож довгуючі члени щоб прибули хоч раз за пів року і вирівнали свої належитости. — Стефан Хомяк, секр.

КЕМПБЕЛ, О. Тов. Сокіл, від. 218, повідомляє всіх своїх членів, що піврічні збори відбудуться в неділю, 15 червня, в годині 3-тій пополудни, в Італійській Гали при 12-тій улиці. Всі члени обовязково повинні явитись на збори. — Іван Ярема, предс.; Федор Кузенко, секр.

— Я чув, що ви хочете розводитися з вашим чоловіком?

— Уже ні. Ми йшли саме до адвоката в тій справі, та по дорозі сподобалося нам дуже гарне авто на чотири особи, тому гроші, що мали піти на адвоката, дали ми як завдаток за авто.

ВІСТИ З СІЧОВОГО БАЗАРУ „СУРМА",

103 ЕВЕНЮ А, НЮ ЙОРК.

Осип Кочан з Джоліет, Ілл., по дорозі до рідного краю зайшов до Базару і першим його питанням було, чому ми частіще не подаємо „Вістей з Базару", бо хоть він далеко від Ню Йорку, але ті Вісти тримають його в контакті не лиш зі склепом, але і з цілим життям тутешним. Осип Кочан знаний український патріот зі щедрих жертв на українські цілі і що він спровадив до Америки нашого бандуристу В. Ємця. Я ктакий чоловік щось радить робити, то треба слухати...

З краю прибули свіжі журнали: А це: Літопис Червоної Калини ч. 5 з гарними малюнками і оригінальними статтями. Там є про Отамана Волоха, також є гарна ілюстрація цілого уряду Гетьмана Скоропадського і инше. Цілий журнал лиш 20 центів, з пересилкою 25 ц. Також вже є Літературно-Науковий Вістник, ціна 35 цнт.

Коли грала на радіо орхестра Михайла Бориса з Бейону і співала його сестра Анна, то ми дістали до стору 22 листи. Між иншими Андрій Савка з Вілямантік, Конн., написав великого листа, що слухало їх около 20 осіб, всім дуже подобалась українська година, а найкраще спів Анни Борис. Пише: „Мушу дуже похвалити вашу співачку, що так гарно співала, а кожде її слово зрозуміле, чисте як горошок, видно, що добродійка віддалась з посвятою ширити українську пісню, за що дай їй Боже здоровля. Коли ще будете говорити на радіо, то подумайте що Вас слухає Андрій Савка".

Відвідали Сурму: Никола Захарійчук з Бруклина, колектор українських листівок; каже, що він вже має більше 5 тисяч листівок з українськими типами.

Іван Лесюк з Буенос Айрес, Аргентина, винахідник, приїхав до Америки спеціяльно, аби тут продати свої найновіші винаходи. Він походить з Бродів.

Іван Федорович і родина з Торолд, Канада. Петро Полiник з Еджватер, Н. Дж. Іван Саган з Гартфорд, Конн. М. Бахусович з Бронкс, казав, що має велику шапу до направи автомобілів. Як хто з Українців потребує помочи для свого авта то хай задзвонить Джером 6005. Йосиф Свіщцкий з Гиксвіл, Л. Ай., Гавз і Віндов клінер. Гр. Королишин з Вест Гемптон, Л. Ай., там має велику фарму з качками (5000). М. Когут і Йосиф Тирчак з Стемфорд, Конн., казали, що все слухають української години і за те врадили на мітінґу, щоб всі купували радія лиш від Сурми. Іван Заворський (учитель) з Філаделфії.

Також Денис Голод з Порт Джервис, Н. Й., оден з найстарших іміґрантів. В Америці вже 43 роки. Походить з Горлицького повіту. Як приїхав до Джерзи Сіті, то застав там всего 3 краянів, а це Павла Хиляка з села Луг, Василя Млинарика з Ждині і Кипріяна Квочка зі Смерековець, а в Ню Йорку, де тепер є більше як 30 тисяч Українців, то було всего 5 лемківських дівчат у Чехів на борті. Як дівчата тут дістались, то він того не знає, але як прийшов тут перший іміґрант Кипріян Квочка то знає, бо він був 12 літ в австрійськім війську і там чув від оцирфів німецьких, що є якась Америка. А що був досить маєтний, то по вибуттю в війську рішився відшукати ту Америку. Коли їхав зі Смерековець, то всі люде плакали за ним і відпроваджали як на другий світ.

Купили від Сурми: Редакція Америки всі видання з Великої України. Український Демократичний Клюб з Бруклина Маджестик Комбінейшен. Мрс. Р. Кутна Ортофонік Віктрола. Мрс. А. Шибінська Колюмбія Віва-Тонал. М. Лопатинський Колоніял радіо. Петро Дуняк з Дунелен, Н. Дж., Віктор Комб. Продав йому наш аґент Іван Шевчук з Менвіл. Томас Заверуха з Бабилон, Л. Ай., Віктор Комб. Никола Качуровський з Бронкс Віктор радіо.

Беремо назад тепер лише Колумбії старі рекорди, 10 за одну нову.

Кождому Українцеви, котрий вчить своїх дітей музики, Сурма вишле на бажання найкращі твори Барвінського або другі пісні до оглянення даром. Пишіть: Сурма 103 Еве. А, Ню Йорк. Зазначіть в листі, що Ви вичитали це в Свободі.

ДРІБНІ ОГОЛОШЕННЯ